

Teksten

A l'entrada del tans florit

A l'entrada del tans florit,
que nos sons del yver partit,
me sunt bel chant et lai et crit
que font cil auseillon petit.
Adont mi membre d'une amor
qui m'a tornat en lonc oublit,
s'encor a fin ioi no-n secor.

Pos entre lou viure et morir
estau e non mi pos partir,
assas mi degre detenir,
pos en altre non ab consir.
Et se-n faisie tant d'anor
que mi laissast ses mans tenir,
adont aurai ioi et baudor.

Per oc, s'ai dit gran hardiment,
que eu n'esguar nul failliment ;
et pos far me pot de neent,
prei li que-n aie causiment.
Ensinc garrai de ma dolor,
qui m'a tengut un an vertent,
que neguns hom non ab peior.

Dosne, de vos me blasm'et lau,
et guerpilai siecle charnau,
et pos lou ben mi torn'al mau,
tan me metrai per vostre esclau.
Per oc si prei al credator
que-n lais remirar vostre ostau:
mais me-n preis d'un emperador.

Per ceste amor ferai orgueill,
et totes altres non acueill;
assas me-n preis mais que non sueill,
qu'eu crei que la verront mi oeill;
ia Dex no-m des pluz de richor
maiz qu'a li fusse dins un brueill,
que l'auzel chanten sor la flor.

Als het jaargetijde van de bloei
aanbreekt en we de winter achter ons
hebben gelaten, dan zijn het gezang,
het gekwetter, het geroep van die
kleine vogeltjes mij aangenaam.
En dan denk ik terug aan een liefde
die mij lange tijd in vergetelheid heeft
achtergelaten, en die mij nog steeds
geen genoegte heeft opgeleverd.

Aangezien ik tussen leven en dood
ben en ik niet weg kan gaan,
moet ik volhardend zijn. Ik kan aan
geen ander denken, en als zij mij de
grote eer zou verlenen dat zij haar
handen zou laten vasthouden, dan zou
ik daardoor blij en vrolijk zijn.

Daarom sprak ik zeer stoutmoedig,
dat ik geen acht sla op mislukking;
en aangezien zij mij kan laten
mislukken, verzoek ik haar mededogen
te hebben. Zo zal ik genezen van de
smart die mij een jaar lang terneer-
geslagen hield en die geen mens
sterker gevoeld heeft.

Vrouwe, over u beklag ik mij en door u
verlaat ik de stoffelijke wereld, en
aangezien goed voor mij slecht
geworden is, zal ik uw slaaf worden.
Daarom smee ik de schepper dat hij
mij uw woning laat aanschouwen, dan
ben ik beter beloond dan een keizer.

Deze liefde zorgt dat ik mijn trots toon
en geen enkele andere vrouw zal
toelaten; daar ga ik prat op, meer dan
ik gewoonlijk doe, want ik geloof dat
mijn ogen haar zullen aanschouwen.
God kan mij geen rijker geschenk geven
dan dat ik naast haar onder een boom
zou zitten en de vogels zouden zingen
tussen de bloesems.

[ML]

Por conforter mon corage

Por conforter mon corage,
qui d'amors s'esfroie,
l'autre jor les un boschage
toz seus chevauchoie.
Pastorele
gente et bele
truis et simple et coie;
en l'erboie,
qui verdoie,
repassoit sa proie.
Cors ot gent
et avenant,
bouche vermeille et oel riant,
noirs sorcis
et bien assis,
blanc col et coloré le vis;
quar nature
mist sa cure
en former tel enfant.
'A, e, o!'
Son frestel, son baston prent; 'a, e, o!'
chantoit et notoit:
'Je voi venir Emmelot
parmi le vert bois!'

J'oi la touse, qui frestele
et demaine joie;
por ce qu'ele est simple et bele
vers li tig ma voie.
Je li dis
com fins amis:
'Touse, car soiez moie.'
La bergiere,
qui fu fiere,
durement s'esfroie.
Maintenant s'amor demant;
el dit que n'en fera noiant.
De Robin
a fait ami,
qui li a juré et plevi
que sa vie
d'autre amie
n'avra. Los ne cri.
'A, e, o!'
Robins est loiaus amis;
a, e, o!'
Traiez vous en la!
Robins m'a de cuer amee,
si ne. I lairai ja.'

Om mijn hart op te beuren
dat rusteloos is van liefde,
reed ik onlangs in mijn eentje
in de buurt van een klein bos,
en trof daar een herderinnetje,
vriendelijk, mooi,
eenvoudig en stil;
zij hoedde haar kudde
in de weide
die mooi groen was.
Ze had een mooi
en bevallig lichaam,
een rode mond en lachende ogen,
donkere wenkbrauwen
die fraai geplaatst waren,
een blanke hals en getint gelaat:
want Vrouwe Natuur
zette haar zorgen in
om een dergelijk kind te vormen.
'A, e, o!'
Zij nam haar herdersfluit en haar stok:
'a, e, o!', zij zong en speelde:
'Ik zie Emmelot aankomen
door het groene bos!'

Ik hoorde het meisje, dat de fluit
bespeelt en vrolijk is:
en omdat ze eenvoudig is en mooi
leidt mijn pad naar haar.
Ik zeg tegen haar
als perfecte geliefde:
'Meisje, wees de mijne!'
Het herderinnetje,
dat haar trots had,
schrikt hevig.
Nu ik haar om haar liefde vraag:
ze zegt dat zij daar niet op ingaat.
Zij heeft Robin
tot geliefde genomen
en die heeft haar beloofd en gezworen
dat hij zijn leven lang
geen andere vriendin zal hebben.
Dan roept zij:
'A, e, o!'
Robin is een trouwe geliefde;
a, e, o!'
scheer u weg!
Robin heeft oprecht lief
daarom zal ik hem nooit opgeven!'
[ML]

Li louseignolz que j'oi chanter

Li louseignolz que j'oi chanter
sor la verdure lez la flor
me fait mon chant renover
et ce que j'ai en bone amor
mis cuer et cors sanz nur retor
et cele amors mi fait penser
a la plus sage, a la meillor
qui soit, dont ja ne partirai.
He Dex, Dex, Dex, j'ai au cuer
amorestes, s'amerai.

J'amerai et vueill eschiver
a mon pooir tote folor
puisqu'amors veut a moi doner
cuer de beer a tel honor.
Ja por painne ne por dolor
que il me conviegne endurer
ne requerrai ne nuit ne jor
de li servir, par m'ame.
Dex, ele m'a, ele m'a, ele m'a,
Dex ele m'a, ma dame.

Ma dame cui je n'os nomer
mis m'avez en joie greignor
quant vo debonaire vis cler
vo regart vo fresche color
puis remirer et vostre ator,
que se de france coroner
a roi, ne tenir a seignor
me vousist on tot a mon gré.
Merci, merci, douce amie,
je vous ai tot mon cuer doné.

Doné loaument sanz fausser
le vos ai, dame de valor.
Si me font cremir et douter
li enuieus losengeor,
cui Dex mete en mal tristor
qu'a vous ne me vueillent meller.
Mes ja n'en querrez menteor
bele, se dieu plaist cui j'en proi.
Sanz cuer sui, deus en a ma dame.
Sanz cuer sui, deux en a od soi.

Os soi est mes cuers que sevrer
ne s'en porroit por nule error,
car tot si com m'oez conter
de fortune qui a son tor
met l'un bas et l'autre en richor
puet ma dame de moi joer.
S'aurai a son plaisir langor
ou santé s'en li est pitiez.
Douce saverousete vos m'ocirez,

De nachtegaal die ik hoor zingen
in het struweel, bij de bloem
doet mij mijn lied herhalen dat zegt dat
ik hart en lijf, in ware liefde, schonk,
voor altijd, en deze liefde doet mij
denken aan de verstandigste en beste
vrouw die bestaat, die ik nooit zal
verlaten. Ach, God, God, God,
ik voel liefde in mijn hart,
ik zal liefhebben.

Ik zal liefhebben en wil, naar ik kan, alle
dwaasheid vermijden, aangezien de
liefde mij een hart wil geven dat
waardig is tot zulke eer. Nimmer, zal ik,
door pijn of door verdriet dat ik zal
moeten ondergaan, ophouden haar te
dienen, dag en nacht, ik zweer het, God,
zij heeft, zij heeft zij heeft mij,
God, zij heeft mij te pakken, mijn
vrouwe.

Mijn vrouwe, wier naam ik niet durf te
zeggen, u schenkt mij een grotere
vreugde als ik uw blanke, mooie gelaat,
uw blik, uw frisse teint mag
aanschouwen en uw sier, dan wanneer
men mij tot koning van Frankrijk zou
willen kronen of mij als heerser zou
beschouwen, geheel tot mijn
voldoening. Genade, genade, lieve
vriendin, ik heb u mijn gehele hart
geschonken.

Geschonken heb ik het u, zonder
bedrog, eerbiedwaardige vrouwe.
Toch doen die afgunstige lasteraars
mij vrezen en aarzelen; moge God hen
in diepe ellende storten, omdat zij mij
niet in verband willen brengen met u.
Zoek die leugenaars nooit op, zo God
wil, tot wie ik daartoe bid. Zonder hart
ben ik – mijn vrouwe heeft er twee,
zonder hart ben ik, twee heeft zij er
zelf.

Bij haar is mijn hart dat zich daar niet
zou kunnen losmaken, door wat dan
ook, want net zoals u mij hoort
vertellen over Fortuna die in haar rad
de ene onderaan zet en de ander
voorspoed brengt, zo ook kan mijn
vrouwe spelen met mij. Dus heb ik, al
naar gelang haar wens, onwelzijn, of
welzijn als zij mededogen bezit. Lieve

se vos volez.

Nus ne se doit repentir

Nus ne se doit repentir
d'amors por mal, qu'il en ait ;
qu'a chascun mal, qu'il en trait,
en puet il cent biens sentir,
se desespoirs ne l'en retraits.
Et qui ne puet consentir
tout, ce que amors l'en fait,
onques n'ama sanz mentir
de cuer loial.
Nus ne doit les biens sentir
d'amors, s'il n'en trait mal.

Hui main au dolz moi de mai

Hui main au dolz mois de mai,
devant le soleill levant,
en un vergier m'en entrai.
Dejouste un pin verdoiant
une pucele i trovai
roses cueillant.
Lors me trais vers li ;
de fine amor li pri.
Ele me respondi :
'A moi n'atoucheréz vos ja,
quar j'ai mignot ami!'

verrukkelijke vrouwe, u mag mij doden,
als u dat wenst.

Geen mens moet spijt hebben van
liefde, hoeveel pijn die ook geeft,
want voor iedere pijn die hij hierdoor
lijdt, kan hij honderd weldaden voelen,
als wanhoop hem
niet doet terugtreden.
En wie niet alles kan toelaten
wat liefde doet met hem,
die heeft echt nooit oprecht
en trouw liefgehad. Geen mens mag de
weldaden van de liefde voelen als hij
niet de pijn ondergaat.

[ML]

Vanochtend, in de zoete meimaand,
net toen de zon opkwam,
liep ik een bongerd in.
Onder een prachtige groene pijnboom
trof ik een jonge maagd aan
die rozen aan het plukken was.
Ik liep naar haar toe
en vroeg hoofs om haar liefde. Zij
antwoordde mij:
'U zult mij nooit aanraken,
want ik heb al een knappe vriend.'

[ML]

Li nouvais tanz & mais & violete

Li nouviaux tanz et mais et violete
et lousseignolz me semont de chanter,
et mes fins cuers me fait d'une
amourete si douz present que ne'l os
refuser. Or me lait Diex en tele honeur
monter que cele u j'ai mon cuer et mon
penser tieigne une fois entre mes braz
nuete ancorz qu'aille outremer.

Au conmençier la trouvai si doucete
ja ne cuidai pour li mal endurer ;
mes ses douz vis et sa bele bouchete
et si vair oeill, bel et riant et cler,
m'orent ainz pris que m'osaisse doner.
Maiz or me vuet retenir n'aquiter,
mieuz aim a li faillir, si me promete,
qu'a une autre achievever.

De mil souspirs que je li doi par dete,
ne m'en vuet pas un seul cuite clamer.
Ne fausse amours ne lait que
s'entremete ne ne me lait dormir ne
reposer. S'ele m'ocit, mainz s'avra a
garder ; je ne m'en sai vengier fors an
plourer, Car cui amours destruit et
desirete ne l'en doit on blasmer.

Tant es gay es avinetz

Tant es gay' es avinentz
Mi donz que fin pres ampara
Es a beutats si plasens
Per qu'ieu l'am et la tenc cara
Tant la say de ioy complida
Que non a par ses mentire
Gaya proz es exernida
Per qu'ieu l'am ses comtradire
Que par eslumenamentz
Tant a fresca color clara
E a tots bons compliments
E valor qu'en re no.s vara.

Het nieuwe jaargetijde, mei, viooltjes
en de nachtegaal dragen mij op te
zingen en mijn hoofse hart biedt mij
een liefde aan als een zo aangenaam
geschenk dat ik dat niet durf af te
slaan. Moge God mij zo in aanzien laten
stijgen dat ik de vrouw bij wie mijn hart
en mijn gedachten zijn, één keer naakt
in mijn armen mag houden, voor ik over
zee vertrek.

In het begin vond ik haar zo lief;
ik dacht dat ik nooit pijn zou ervaren
door haar toedoen; maar haar lieve
gezicht en haar mooie mond en haar
mooie grijs-blauwe, heldere en
vriendelijke ogen, hebben mij gevangen
eer ik mij durfde overgeven. Zelfs als
zij mij wil vasthouden noch vrijlaten,
dan mis ik [nu] liever liefdesplezier, op
voorwaarde dat zij mij die wel belooft,
dan dat ik die krijg bij een ander.
Van de duizend verzuchtingen die ik
haar schuldig ben, wil zij mij er niet één
kwijtschelden, en zinnelijke liefde laat
niet na zich ermee te bemoeien en laat
mij rust noch nachtrust. Als liefde mij
doodt, heeft de liefde minder te
bewaken; ik kan slechts wraak nemen
door mijn tranen, want hij die te gronde
gericht wordt door de liefde, moet men
daarom niet laken.

[ML]

Zij is zo opgewekt, zo elegant,
Mijn vrouwe, die ware liefde beschermt.
Haar schoonheid is zo bevallig, dat ik
haar daarom liefheb en zij mij dierbaar
is. Ik weet dat zij vol liefdesvreugde is,
en waarlijk onovertroffen is.
Vrolijk, vol goede eigenschappen en
slim, daarom houd ik onvoorwaardelijk
van haar, want haar teint is zo fris en
blank en zij bezit alle kwaliteiten
en alle waardigheid, waar niets aan af
te dingen valt.

[ML]

A ce m'acort

A ce m'acort
Que mon chant claim descort
Que soulaz et deport
Doit avoir en chanter
Mes quant recort
Les griés maus que je port
De joie me descort
Qui mon chant fait fausser
Que nel sai amender

Et quant resort
Mes cuers en l'autre bort
Et il pense au confort
Qu'il cuide recouvrer
Sa dont sa mort
De joie n'a pas tort
Qu'espoirs me tolt la mort
Et fait desconforter
Et pluz bel deporter.

Si m'en avient
Quant m'en souvient
Que mieuz me vient en voie
Ce que fere pensoie
Ce dont me tient
Mostrer convient
Lors me sostient la joie
Des biens qu'Amors m'envoie.

Maiz quant
Vois pensant
As griés maus que por li trai
En attendant
Lors chant
En plorant
Qu'a painnes faz mot ne note
A mon talant
Pensant
Et plaignant
Faz mon chant
Si com mes cuers vait discordant.

Bele douce amie
que que nus vos die
ne m'oubliez mie
ne je vos
por manace
de jalouz
d'autre n'ai envie
A mort ne a vie
en vostre baillie sui je toz
wui que s'en face enviouz.

Ik stem ermee in
mijn lied een descort te noemen,
immers, zingen hoort vreugde en
vermaak te brengen.
Maar als ik denk aan de hevige smarten
die ik onderga, dan wijkt de vreugde
en raakt mijn gezang ontstemd
en dan kan ik dat niet
ten goede doen keren.

En wanneer mijn hart
naar de andere kant neigt
en denkt aan de troost
die het hoopt te krijgen,
dan is dood
geen reden tot vreugde
want hoop houdt de dood weg van mij,
maar laat mij in verdriet achter,
en houdt iets mooiers voor mij weg.

Wanneer ik me
bij toeval herinner
dat mij iets geschiedde
dat beter was dan ik verwachtte,
dan moet ik dat wat ik kreeg
ook laten zien.
Dan word ik gesteund door blijdschap
vanwege de gaven die Amor mij zendt.

Maar wanneer ik dan,
peinzend,
denk aan de pijn die ik door haar
toedoen intussen draag,
dan zing ik,
terwijl ik ween,
en produceer ik nauwelijks een woord
of noot naar mijn zin;
Al piekerend en klagend
maak ik mijn lied,
alsof mijn hart
het er niet mee eens is.

Lieve, schone vriendin,
wat men ook tegen u zegt,
vergeet mij niet.
Ik vergeet u ook niet,
zelfs niet vanwege
de dreiging
van een afgunstige ander.
Ik verlang niets anders:
tot in de dood ben ik geheel de uwe,
ongeacht wie daar jaloers door wordt.

Li douz consirrer
Dont j'ai grant denree
Me font souspirer
Ma dame honoree
Tant puet demorer
Bontez desirree
Que par desirrer
Est ma mort hastee.

Vrais Dex quant je premiers la vi
Merveill moi comment l'encovi
Car tant par iert dolente
Qu'en sa face rovente
Faisoient lermes sente
Lors m'esbahi
Si qu'encor m'en sent trahi
Ne de rienz tant ne m'abelli
Com del bel doel que vi en li
Si m'en asist tel rente
Que n'iert jors ne m'en sente
D'une si grief attente
Lors m'assailli
C'ainc puis ne me failli.

Dame blonde fresche et gente
Pluz blanche que flors en ente
Alegiez moi ma tormente
Si aiez merci de cest vostre ami
Que vostre cors me consente
qu'autrefois mie vos sente
trop estes de secors lente
ri n'ai desservi
que je muire ainsi.

La pluz bele dame
de tot cest roame
lons desirs m'afame
Se d'amors la flame
me navre et entame
et le cors et l'ame.

La grant richece
de sa blonde trece
des bruns sorciux des vairs ex del cler
vis, et la simplece
de la jentillece
m'a soutilment
enlacié et sopris

Et la prohece
de sa grant hautece
qui ma painne et mes travaus meris
par sa largece
me mist en leece
quant me dona s'amor a son devis.

Het zoete afzien,
waarmee ik rijkelijk bedeed ben,
doet mij verlangen
naar mijn geëerde vrouwe.
De gewenste gunst
kan zo lang uitblijven
dat door dit verlangen
mijn dood bespoedigd wordt.

Waarachtige God, toen ik haar voor het
eerst zag, verwonderde het mij dat
mijn verlangen naar haar zo groot was,
want zij was zó bedroefd
dat over haar rode gezicht
een spoor van tranen liep.
Toen raakte ik in verwarring en ik voel
mij nog steeds bedrogen. Niets raakte
mij zozeer als de schoonheid van haar
verdriet, en dat leverde voor mij op dat
er geen dag
voorbijgaat zonder dat ik de pijn voel
van een zo zware wachttijd; die pijn
trof mij toen en verliet mij nooit meer.

Blonde, jeugdige en edele vrouwe,
smettelozer dan een geënte bloem,
verlicht mijn lijden,
heb medelijden met uw vriend.
Moge uw lichaam toelaten
dat u zich wederom mijn vriendin voelt.
U draalt te lang met uw hulp
en ik heb niet verdiend
op deze wijze te sterven.

Dit lange verlangen doet mij hongeren
naar de mooiste vrouwe
van heel het koninkrijk
en het vuur van de liefde
kwetst en verwondt
mijn lichaam en mijn ziel.

De grote schoonheid
van haar blonde vlecht,
haar donkere wenkbrauwen, haar
grijs-blauwe ogen, haar stralende
gezicht en de eenvoud van haar nobele
aard hebben mij subtiel
verleid en gevangen.

En haar verheven waardigheid,
die mijn pijn en inspanning verlicht
door haar edelmoedigheid,
bracht mij vreugde,
toen zij haar liefde aan mij schonk naar
eigen wens.

Qu'ai je donc quant je me plaig
quant ce que je chaz ataig?
Se je plor et je me plaig
on dira que je me faig.

Non faz voir maiz li grant deduit
Que je eu en la bone nuit
Me vient devant trestuit
Ja n'en garirai je cuit
Sauteus nuis ne m'anuite
Franche dame bien duite
C'est ma painne et ma luite
Se mes voloirs m'afruite
Ne vous claim je pas cuite.

Quant revient et foille et flors

Quant revient et foille et flors
contre la douçor d'esté,
Dex, adonc me sovient d'amors
qui m'a toz jors cortoisé
et dou[x] esté.
Mout aime son secors,
qu'a ma volonté
m'aliege de mes dolors.
Molt en vient biens et honors
d'estre a son gré.

Wat bezielt mij dat ik nog klaag
als ik bereik wat ik verlang?
Als ik huil en klaag,
zal men zeggen dat ik veins.

Dat doe ik niet — maar het grote
genoegen dat mijn deel was in
die prachtige nacht komt mij helemaal
voor de geest. Daar kom ik nooit van
los, denk ik. Dergelijke nachten
brengen geen slaap. Edele, wijze dame
— dit is mijn pijn en mijn strijd:
als u mijn wens vervult
zal ik niet nalaten te stellen dat u
vergeven bent.

[ML]

Wanneer blad en bloem weerkeren
tegen het zomerseizoen,
God, dan herinner ik me de liefde,
die altijd
zacht en zoet is geweest voor mij.
Ik hou veel van haar hulp
want haar welwillendheid
verlicht mijn pijnen.
Het brengt me veel goeds en eer
haar ter wille te zijn.